

**ПРАВИЛНИК ЗА ОСИГУРЯВАНЕ
НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД
НА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ, гр. София**

Глава първа

Раздел първи
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Този правилник регламентира основните и специфичните изисквания за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в Професионална гимназия по телекомуникации (ПГ по ТК) в гр.София в съответствие с Кодекса на труда, ЗПУО, Закона за професионалното образование и обучение и други нормативни документи и е приет от Педагогическия съвет.

Чл.2. Правилата имат за цел:

/1/. Да определят основните изисквания и задължения на учителите, служителите и учениците, които трябва да бъдат спазвани при провеждане на учебната, лабораторната и производствена практика в (ПГ по ТК) за подобряване на организацията, реда и дисциплината при провеждане на учебно-възпитателния процес, за да се предотвратят трудови злополуки и заболявания;

/2/. Да определят общите основания, задължения за всички учители и служители за безопасна работа и специфичните им задължения, според длъжността им и конкретното работно място.

Чл.3. Правилата се обявяват:

/1/. На работниците и служителите – от директора и задължително се поставят по подходящ начин и място за ползване от тях.

/2/. На учениците – от съответния класен ръководител и учителите, преподаващи по съответните учебни предмети.

Раздел втори
ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ
ЗА ВСИЧКИ УЧИТЕЛИ, СЛУЖИТЕЛИ И УЧЕНИЦИ

Чл.4. /1/. Не се допускат до работа лица, които не са запознати с нормите и изискванията за безопасност.

/2/. При възникване на трудово-правни отношения и преди започване на работа, учителите и служителите задължително преминават въстъпителен инструктаж по техника на безопасност (ТБ), хигиена и охрана на труда (ХОТ) и противопожарна и аварийна безопасност (ПАБ) и лично се подписват в съответната книга, като получават служебна бележка, която се прилага в трудовото досие на работника.

/3/. Периодичният инструктаж се провежда най-малко 3 (три) пъти годишно, за което работещият удостоверява с личен подпис в съответната книга.

/4/. Въстъпителният и текущият инструктаж се провеждат от ПДУПД, определен със заповед на директора, който съхранява и съответните книги.

/5/. Книгите трябва да са прошнуровани, пронумеровани и заверени с подпис от директора и подпечатани с печата на училището.

Чл.5. Учителите по химия, физика, физическа култура и спорт, учебна, лабораторна и производствена практика и служителите – телефонист-портиер, чистачи, работник по поддръжка и ремонт, системен администратор, главен счетоводител, началник-склад, оперативен счетоводител, касиер, АС, ЗАС и СФ и др., допълнително се инструктират, съобразно спецификата на работата или дейностите.

Чл.6. Не се допускат на работа лица, които са без предвидените за вида работа защитни средства и облекла.

Чл.7. Не се допускат до работа лица със заболявания, противопоказни на съответния вид работа, след употреба на алкохол или упойващи вещества.

Чл.8. Всеки служител/ работник е длъжен да се грижи за собствената си безопасност и за безопасността на лицата, които биха могли да пострадат на работното му място или при извършваната от него работа или дейност.

Чл.9. Всички учители, помощен персонал и администрация се задължават да уведомяват заместник-директора по учебно-производствената дейност и директора за всички случаи на повреди, аварии и др., които създават опасност за тяхното или на други хора здраве и за възникналите трудови злополуки.

Чл.10. Учителят е длъжен да опазва живота и здравето на учениците по време на училищното обучение и други дейности, организирани от него или от училището и извършва предварителна подготовка, както следва:

/1/. Предоставя план за дообзавеждане и модернизиране на наличната материално-техническа база в съответните кабинети, лаборатории и работилници;

/2/. Идва в ПГТК 15 минути преди започване на учебния час, за да подготви дидактическите средства, необходими за провеждането на уводния, текущия и заключителния инструктаж. Внимателно да провери всички блокиращи устройства, сигнални системи, пускови и спирачни механизми, състояние на инструменти (здравина, заточване, закрепване, балансиране), предпазни капаци и заготовки;

/3/. Подготвя обекта за демонстрация, необходимата техническа и технологична документация и подходящ инструментариум;

/4/. Настанява учениците на подходящи места за провеждане на уводния инструктаж и проверява присъствието им.

/5/. Извършва инструктаж на учениците, участващи в организирани дейности извън училището (екскурзии, спортни празници, посещения на образователно-културни мероприятия и др.)

Чл.11 При провеждане на учебните занятия учителят е длъжен:

1. Да инструктира всички ученици на правилни от научна гледна точка действия в кабинета, работилницата, лабораторията с цел опазване живота и здравето им.

2. След провеждане на инструктажа по техника на безопасност /ТБ/, хигиена и охрана на труда /ХОТ/ и противопожарна и аварийна безопасност /ПАБ/, учителят, провел инструктажа, и ученикът се подписват в определена книга.

3. Във всеки кабинет, работилница (лаборатория) и за занятията по физическо възпитание и спорт, тетрадките и таблата - инструкции по ТБ, ХОТ и ПАБ се съхраняват от съответния учител.

Чл.12. Учителят е длъжен:

1. **Задължително да инструктира всеки ученик, преди започване на обучението му по химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование, физика и астрономия, информационни технологии, физическо възпитание и спорт, учебна, лабораторна и производствена практика, за което ученикът лично се подписва в книгите по ТБ, ХОТ и ПАБ, съхранявани от съответните учители (начален инструктаж).**

2. При провеждане на уводния, текущия и заключителния инструктаж да обръща внимание на ТБ, ХОТ и ПАБ в зависимост от специфичните особености на темата на методичната единица.

3. Да разяснява на учениците възможните последици от евентуалните нарушения на изискванията за безопасно възпитание, обучение и труд.

4. **Задължително да инструктира учениците до 16 - годишна възраст преди всяко практическо занятие по съответния учебен предмет (периодичен инструктаж).**

5. Преди провеждане на учебна, лабораторна и производствена практика в базите на съответните предприятия, да осигури задължително провеждане на инструктаж по ТБ, ХОТ и ПАБ от съответното длъжностно лице.

6. Да провежда началния инструктаж по темата от годишното разпределение и разпределя учениците по работни места.

7. Да поставя точни и ясни задачи за изпълнение на всеки ученик или групата ученици, съобразно темата на урока.

8. Да контролира изпълнението на поставените индивидуални и колективни задачи за деня.

9. Да контролира организацията на работното място, спазването на технологията и работата с общомонтажния и специализиран инструмент.

10. Да контролира спазването на хигиената на труда и осигурява на учениците полагаемата по утвърдения от директора на ПГТК график за почивка.

11. Да проверява извършената работа и наличността на инструментите.

12. Да носи отговорност за опазване на училищното имущество в кабинети, лаборатории и работилници.

13. Да провежда заключителен инструктаж с групата и да прави оценка на работата на учениците.

14. Да актуализира системно учебното съдържание и научно-техническата терминология в съответствие с новите научно-технически постижения.

15. Да организира подреждането на учебните работилници, лаборатории, кабинети и др.

16. Да осигури на учениците възможност да се измият и преоблекат.

17. **Да извършва инструктаж на учениците в първото занятие след всяка ваканция.**

18. Учителят е длъжен да извършва Извънреден инструктаж при всяка тежка злополука.

Чл.13. Забранено е :

1. Посещението на учители, служители и ученици в ПГТК, учебните кабинети, работилници и производствени помещения в неприсъствен ден. При необходимост разрешение се дава писмено от директора.

2. Провеждането на учебна, лабораторна и производствена практика с учениците в извън утвърденото от директора седмично разписание и график на учебното време.

3. Възлагането на учениците на несвойствени и забранени с нормативни актове работи и дейности.

Чл.14. Ученикът е длъжен да спазва настоящия училищен правилник.

Чл.15. За осигуряване на правилно физическо развитие и здравословен начин на живот, ПГТК гарантира спазването на следните общи изисквания:

1. **Не се допускат** до работа ученици в училищната сграда, помещенията, на работните места, които не отговарят на изискванията за безопасни и здравословни условия на труда.
2. Нормите за температурата, относителната влажност и скоростта на въздуха в сградата да отговарят на БДС и санитарно-хигиенните норми.
3. Шумът и вибрациите на работните места задължително да отговарят на нормите.
4. През почивките да се проветряват помещенията.
5. Осветлението задължително да отговаря на санитарно-хигиенните норми съгласно БДС и да осигурява добра видимост и възможност за четане деленията на контролноизмервателните уреди, апарати, прибори и повърхностите на детайлите.
6. При провеждане на обучението на работните места да се създадат благоприятни условия за работа, така че ученикът да заема правилна и удобна поза в съответствие с ергономичните изисквания.
Това ще спомага за по-малкото нервно-физическо напрежение, ще намалява умората и ще предпазва от злополуки.
7. Когато работата позволява да се работи в седнало положение, ученикът може да ползва подходящ стол.
8. Подовете в помещенията да са равни, гладки, без опасност от подхлъзване и да могат лесно да се почистват.
9. Машините да бъдат здраво закрепени на основите си и така разположени, че работата с тях, обслужването и ремонтът им да бъдат удобни и безопасни.
10. Около машините, апаратите, съоръженията да има съответни места за поставяне на суровини, детайли, инструменти, готова продукция, така че ученикът да не се навежда постоянно.
11. Приспособленията за пускане и спиране на машините, апаратите, съоръженията и др. да са на места удобни за ползване от учениците, да отговарят на ергономичните изисквания и да осигуряват безопасна работа.

Чл.16. Всички ученици са длъжни :

1. Да не започват практическа работа, преди да са преминали вътърпителен инструктаж.
Началният инструктаж се провежда от учителя или от завеждащия техника на безопасност, хигиена и охрана на труда и противопожарна и аварийна безопасност в кабинета по охрана на труда.
2. Да участват редовно при провеждането на текущите инструктажи по техника на безопасност, хигиена и охрана на труда и противопожарна и аварийна безопасност.
3. Да изпълняват срочно и точно дадените им указания или предписания от учителя и/или компетентните органи по безопасността на труда и противопожарната и аварийна безопасност.
Нарежданията (писмени или устни) на контролните органи по ТБ, ХОТ и ПАБ са абсолютно задължителни.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на съучениците си, с които работят.
5. Да не преминават на самостоятелна работа преди да им е дадено разрешение от съответния учител.
6. Да бъдат внимателни и предпазливи по време на работата си и да спазват точно дадените им указания за правилно и безопасно изпълнение.
7. Да не предприемат по своя инициатива дейности, с които не са добре запознати и да не работят с непознати машини, механизми, уреди и апарати, преди да са обучени, изпитани и придобили документ за правоспособност.
8. Да съобщават своевременно на учителя, отговарящ за учебния кабинет, лаборатория или работилница и/или ЗДУПД за всички забелязани нередности, опасности, повредени машини, механизми и електроинструменти и да не се опитват да отстраняват повреди сами и без необходимата квалификация.
9. Да напускат своевременно работните си места при поява на опасности и нередности, които могат да причинят злополука, като се отстраняват на безопасно разстояние и уведомяват учителя за вземане на необходимите предпазни мерки .
10. Да ползват редовно дадените им за работа лични работни дрехи (закопчани) и да работят с избрани коси.

Чл.17. **Не се допуска** работа с ръкавици на машини с движещи се части.

Чл.18. Влизането и престоят на учениците в кабинетите, работилниците или лабораториите става само в присъствието на учителя.

Чл.19. Закъснелите ученици (над определеното по Правилник време) не се допускат до участие в учебните занятия.

Чл.20. Чанти, сакове, връхни дрехи и други да се оставят само на точно определените места в учебните и работните помещения.

Чл.21. **Забранява се:**

1. Ползването на неизправни инструменти, уреди и машини.
2. Работата на учениците с напрежение по-голямо от 36 V или 220 V при осигурена дефектно-токова защита.

Чл.22. Електрозахранване на работните места се включва само от водещия учебното занятие учител, след предварително гласно предупреждение за момента на включването.

Чл.23. Абсолютно е забранен достъпът на ученици до хранящото електрическо табло и хранилището на съответния кабинет, работилница, лаборатория или други служебни помещения.

Чл.24. При работа с действащи ел.схеми, стендове, измервателна апаратура и др. ел.съоръжения, ръководещият упражнението или учебната практика учител е длъжен да провери правилното им свързване от учениците и сам да включи захранването.

Чл.25. В случай на установена неизправност по време на работа на използваната апаратура, последната да се изключи от захранване по възможно най-бърз начин при следната последователност: чрез бутона, превключвателя на челния панел на стендовете, изваждане на щепсела от захранващия контакт и изключване на главния прекъсвач на захранващото табло.

Чл.26. **Забранява се достъпа на учениците** до токозахранващите контакти с всякакви уреди и предмети без разрешение на учителя, независимо дали е включено захранването.

Чл.27. След приключване на работа, работното място се привежда в ред като се почиства, подрежда, измервателната апаратура се прибира в кутиите за съхранение с извадени захранващи батерии и плен комплект части и се предава лично, заедно с използваните материали на учителите и чак тогава се напуска работното помещение.

Чл.28. В случай на установяване на изчезнала апаратура, инструменти и материали или повредата им по време на работа или при предаване на работното място, същите се възстановяват или заплащат от лицата, отговорни за опазването им.

Чл.29. **Забранява се на учениците** всякакъв достъп до стендове и апаратура, които не са включени в програмата за съответното учебно занятие.

Чл.30. **Забранява се** хващането на дръжки, ръкохватки, пускови и спирачни бутони с мръсни, омаслени или навлажнени ръце.

Чл.31. **Забранява се на учениците** по време на работата да допускат други ученици и лица, които не са свързани с работата на конкретното работно място или машина.

Чл.32. **Забранява се** да се отвлеча вниманието на работещия ученик със странични разговори.

Чл.33. **Забранява се** участието на учениците в ремонтни дейности на електрически машини, апарати, уреди и устройства, намиращи се под напрежение.

Чл.34. **Забранява се** участието на учениците в ремонтни дейности на детайли и възли, намиращи се в движение.

Чл.35. **Всеки ученик е длъжен** да спазва общите и специфичните правила и инструкциите по техника на безопасност, хигиена и охрана на труда и противопожарната и аварийна безопасност, поставени на съответните табла във всяка работилница, лаборатория или кабинет.

Чл.36. При нарушаване на настоящия правилник, учителите, служителите и учениците носят дисциплинарна отговорност.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилникът е разработен и утвърден на основание на чл. 275 от Кодекса на труда, ПМС № 9 / 17.01.1995 г., относно неотложни мерки за осигуряване на безопасни условия на труда и Наредба № 4 / 27.10.1994 г. на Министерство на здравеопазването за единните правила за осигуряване здравословни условия на труда и § 3 от Преходни и заключителни разпоредби на Инструкция на МОНТ от 05.07.1996 г.

§.2. Учениците и щатният персонал имат право да правят писмени или устни предложения за изменения и/или допълнения на настоящия правилник, адресирани до директора или педагогическия съвет.

§.3. Директорът може да отменя издадени от него заповеди, поради отпадане на основанието в правилника, въз основа на което са издадени.

§ 5. Копия от Правилника на ПГТК за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд се предоставят за ползване на помощник-директорите, в библиотеката и се излагат на информационните табла в учителската стая и във фойето на първия етаж – за сведение и изпълнение.

§ 6. Неразделна част от настоящия правилник са:

1. Правила по безопасност и хигиена на труда и противопожарна охрана.

2. Книги за инструктажи (начален, периодичен на работното място) за учители, служители и ученици.

ПРАВИЛНИКЪТ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД НА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ, гр. София е приет на заседание на Педагогически съвет – Протокол № 13/14.09.2018 година.

ДИРЕКТОР:

/инж. Радостина Мекова/

